

Gen; 11:1-9.

Mai alapigénk az utolsó az úgynevezett őstörténetek közül. Mózes első könyvének első 11 fejezetét nevezzük így, mely történetek, még nem csupán a választott néppel, hanem az egész emberiséggel foglalkoznak. Csupa olyan történet, mely a gyerekbibliák és ovihittanok kihagyhatatlan anyagai. Teremtés, Éden-kert, bűneset, Káin és Ábel, Noé bárkája, és hát végül a Babel tornya.

Nem véletlen, hogy már a gyerekek közt is olyan népszerűek ezek a történetek, hisz olyan képes beszédek ezek, melyek a fantáziát nagyon erősen megragadják. Már akár egy kicsi gyermekét is. Talán ezért is nevezi Kálvin e történeteket isteni gyermekbeszédnek, mellyel – ahogy a szülő, mikor fiának magyaráz, alkalmazkodik kifejezőmódjában a gyermek értelmi színvonalához, úgy Isten is – azt segíti, hogy a legegyszerűbb olvasó is felfoghassa mondanivalóját. De nem csak a képies kifejezőmód, meseszerű stílus miatt oly megragadóak e történetek, hanem a tartalmuk miatt is. Mert e történetek mind lelkünk legbelső rétegeit szólítják meg, és a legalapvetőbb életkérdéseinkre rezonálnak. Honnan jöttünk és kik vagyunk? Miért élünk? És miért kell majd meghalunk? Csupán a legfejlettebb állatfaj az ember, vagy minőségileg többek vagyunk? Miért vágyakozunk úgy a kapcsolatra, s kivel és hogyan lehet boldog kapcsolatban élni? Beszélnek e történetek alapvető érzelmeinkről. Szerelemről és szeretetről, de ugyanilyen őszintén a félelemről, szégyenről, haragról és féltékenységről. S ezek mind ott vannak az életünkben, s ezekkel kell kezdenünk valamit. E képekben beszélő történetek pedig ezekben segítenek eligazodni. Segítenek megérteni saját magunkat. Érzéseinket, helyzetünket, motivációinkat, céljainkat, viselkedésünket, kapcsolatainkat. És segítenek megismerni létezésünk okát és célját, legfontosabb kapcsolatunkat, életünk fenntartóját, az Istent. Erről, ilyen komoly dolgokról szólnak ezek az akár gyermeki fantáziát is megragadni képes mesés stílusú történetek.

Annál inkább szomorú, hogy mégis akadnak, akik e képes beszédből történelemkönyvet akarnak fabrikálni. Valahogy sokan vannak, akik nehezen értik meg, hogy a Biblia nem a történelemről szól, hanem a történelem felett álló Istenről, és rólunk, lélekkel rendelkező emberekről. A Biblia nem történelemkönyv, hanem teológiai könyv. Isten igaz szava hozzánk, mellyel a mai életben segít minket eligazodni, hogy szeretetben és boldogan élhessünk, és Jézussal szoros barátságot kialakítva az örökéletbe eljuthassunk. Erre való a Biblia. Ezt segíti azzal, hogy önismeretre és Istenismeretre tanít. Az őstörténetek pedig különösen is gazdagok az Istenről és rólunk szóló tanításukban. Nézzük is, hogy mit mond ez a történet nekünk ebben a vonatkozásban! Kezdjük most először azzal, amit az emberi természetről tudhatunk meg!

Az első szembeszökő figyelmeztetése történetünknek, hogy az ember romlandó. A történetünk még nem sokkal az özönvíz után játszódik. Ha csak egyet lapozunk visszafelé Bibliánkban, ott még arról van szó, hogy a megmenekült emberiség hihetetlenül hálás Istennek. Alig van valamijük, mégis hatalmas áldozatot mutatnak be. Hálájukat és bizalmukat is mutatja az áldozat, mellyel minden tiszta állatból áldoznak egyet. Boldogok, és örömmel kötnek Istennel szövetséget, s e szövetségben képzelik el és tervezik a jövőt. Itt viszont, csupán egy oldallal később, már eszükbe sem jut az Isten. Terveznek, de Isten kimarad a terveikből. Szó sincs áldozatról, áldáskérésről, Isten akaratának tudakolásáról vagy jelenlétének igényléséről. Az ember ismét az Isten ellen lázad. Mert mi is történik itt? Mit akarnak az emberek?

Szerezzünk nevet magunknak! – mondják. De minek nevet szerezni? Hisz volt már nekik nevük. Az ember a nevet nem szerezni szokta, hanem kapni, méghozzá attól, akitől származik, attól, aki nagyobb nála. Jellemzően szüleinktől kapjuk a nevünket, végső soron pedig Istentől, aki nem csak adta nekünk szüleinket, hanem aki összülönket, Ádámot elnevezte. Ha valaki új nevet akar, azzal megtagadja a névadóját. *Ismerek olyan embert, aki meg akarta változtatni a nevét. Az apja iránti teljes megvetés volt az ügy háttere, s névváltoztatással azt akart kifejezni, hogy totálisan kivonja magát a hatalma alól, a továbbiakban nincs semmi közük egymáshoz.* A névszerzésnek lehet persze más értelmezése is. *Olyan embert is ismertem, akinek a fő motivációja az volt, hogy a neve benn legyen a lexikonban. Fennmaradjon a neve.* Ez egyébként valamilyen szinten a legtöbb ember vágya; fennmaradjon a nevünk. De miért is oly fontos a nevünk fennmaradása? Mert a halhatatlanság iránti vágyunknak egy megjelenési formája ez. S ez a vágy teljesen normális, hisz valóban az örökkévalóságra lettünk teremtve. Csak a névszerzés, a sírköbe vésés, a lexikonba kerülés nem adja meg nekünk azt, amire valójában vágyunk; az örökéletet. Nem kell nevet szerezni. Sem mást, sem nagyobbat, mint amit Istentől kaptunk. Mert az eredeti, az Istentől származó van beírva az élet könyvébe, s marad is ott, ha hűségesek vagyunk hozzá, az Istentől kapott névhez, és magához az Istenhez. De a történetbeli emberek ki akarták vonni magukat az Isten hatalma alól. Ők az égisz éri tornyuk tetején be akartak ülni az Isten székébe, s új nevet akartak szerezni maguknak. A hatalom- és halhatatlanság utáni két ősi vágy jelenik meg ebben a történetben. S e két vággyal tényleg nincs semmi baj, hisz Isten adott az embernek hatalmat: *Uralkodj az állatok felett! Műveld, alakítsd a földet!* És valóban halhatatlanságra, örökéletre teremtett minket. Csakhogy az ember ennél többet akar. Úgy akarja a hatalmat és a halhatatlanságot, hogy közben ne függjön senkitől. Még az Istentől sem. Önmagában akar hatalmas és halhatatlan lenni. De ki az egyedül, aki ilyen senkitől sem függő, mindenható és örök? Egyedül csak az Isten. S az ember már megint az Isten helyére áhítozik. Visszacseng az Éden-kertbeli kígyó szava: *Olyanok lesztek, mint az Isten... Nem Istentől való hatalmatok és életetek lesz, hanem tőle független.* És az ember már megint hagyja magát becsapni. Hagyja jó vágyait rossz irányba terelni. Már megint nagyobbra vágyik, mint ami neki való. Már megint Isten akar lenni.

Mennyire ismerős ez! Mennyire mindennapos. Nem elégszem meg a beosztásommal. Nem elégszem meg a beosztott névvel. Ezért főzni kezdem a főnököm. Nagyobb hatalomra vágyok, mert én biztos jobban tudnám. Épül a kis munkahelyi Bábem, melynek a végén rosszabbnál rosszabb eredmények várhatók. 1. Sikerül magasabb posztra másznom, mint ami nekem való, és csapnivaló főnök lesz belőlem. 2. Ha nem sikerül a céloom elérni, intrikáimmal

akkor is csak mérgezem a munkahelyi légkört. Mert nem tudtam azzal megelégedni, amit Isten adott, vagy nem tudtam alázattal kivárni, hogy majd akkor kerüljek más (esetleg magasabb) beosztásba, ha majd Isten gondolja úgy, hogy eljött annak az ideje.

De épül a torony a családban is. Már több, mint egy évszázad szól arról, hogy nem elég jó a feleség név. Nem elég jó, ha segítőtárs lehet az asszony. A családfő név tetszetősebb. A másik pozíciója csábítóbb. S a nyugati kultúrában felváltotta a családot a bábeli zűrzavar. Házastársak nem találják sok esetben a közös nyelvet, mert konkurenciái lettek egymásnak. A családból Isten kimarad, és mindenki mindenható isten akar lenni benne. Aztán mindenki széled szanaszét, az egész föld színére. Nem akarom ezért a helyzetért kizárólag a hölgyeket felelőssé tenni. Aki kizárja életből Istent, és nem fogadja el életében az Istentől kapott feladatot és szerepet, az mindenki egyaránt hozzájárul zűrzavarhoz. Az Istent elfelejtő és családból kizáró férfi éppúgy, mint a nagyobb hatalmat áhító nő.

És épülhet a torony olykor az egyházban is. Mikor egy gyülekezetben mindenki vezetni akar. Mikor sokan érzik úgy, hogy ők kell, hogy megmondják, hogy milyen legyen a pad, a zene, az evangelizáció, az istentisztelet hossza, a kottának az adathordozója és a többi, ez mind semmi másról nem szól, mint a hatalomról. S a hatalomharc rendre szakadáshoz vezet.

Ugye milyen ravasz dolog ez? Az emberek azért kezdik építeni tornyukat, hogy (ahogy ők mondják) „*el ne széledjünk*”. Egységben legyünk. De a vége az, hogy nincs egység, nincs közös nyelv, és elszélednek. A bűn útja már megint nem odavezetett, mint amivel az első lépésnél még kecsegtetett. Mert amikor az emberek Isten nélküli egységet építenek, abból mindig csak egy uniformizáló, élehetetlen diktatúra lesz, mely már születésében is szétesésre ítéltetett. Az ember igyekezete, melyben nagyobb nevet, nagyobb hatalmat akar szerezni, mint ami neki adatott, végül mindig csak a kudarcba és romlásba vezet.

Ezt tanulhatjuk tehát igénkből ma az emberről: 1. Kísértés, hogy Isten szabadításáról, a háláról és szövetségről elfeledkezzünk. Ezért érdemes tudatosan, újra és újra felidéznünk, hogy Isten milyen jókat tett velünk, és rendszeresen gondolkodni arról, hogy milyen fogadalmakat tettünk (pl. a konfirmációnál) az Istennek. Ha nem vagyunk tudatosak az Istenre figyelésben, könnyen kimaradhat terveinkből, főleg meg gyermekeink és unokáink terveiből, életéből az Isten, ez pedig bajhoz vezet. 2. Van bennünk vágy a hatalomra és az örökkévalóságra. Ez jó dolog. Nem kell letagadni vagy elfojtani, viszont e vágyak betöltését is Istentől kell kérni. Tudjak azzal a hatalommal jól élni és megelégedni, amit Isten akaratóból használhatok, s ne vágyjak többre. A megmaradási vágyammal kapcsolatban viszont ne érjem be az örökéletnél kevesebbel. Ne a hosszút, hanem az örököt akarjam, és vágyam betöltését az Istennél keressem. 3. S végül, ha Istent keresem, ne felmásszak életem hatalmas alkotásaival az égbe, hanem boruljak a földön térdre, mert ebben az alázatos pózban találkozhatok a hozzánk aláhajló Istennel. – De ez az utóbbi tanulság már át is vezet bennünket az Istenről szóló tanításhoz.

Mert Istenről is tanulhatunk bőven ebből az igeszakaszból. 1. Ha az ember el is feledkezett az Istenről, Isten nem feledkezett el az emberről. Az Isten tervéből továbbra sem marad ki az ember. Ő figyel rá, és nem nézi tétlenül a mi önsorsrontó próbálkozásainkat. Isten leszáll, és beavatkozik. 2. Igen, Isten száll le. Mert minden önhittségünk ellenére, mi picik vagyunk, s nem tudunk feljutni a mennybe. A mi picike tornyaink (melyek az ókorban kb. 90 méteresekre voltak tervezve, de gondolhatunk a mai legmagasabb épületre is, mely nem egész 900 méter) nevetségesek az előtt az Isten előtt, aki – ha alkotni kezd – fényévekben számol. De ez a hatalmas Isten kész leszállni a kicsi, porszem emberhez. 3. És végül: Isten az, aki később valóságosan is leszállt a mennyből, belépett konkrétan, immár nem szimbolikusan, hanem történeti módon a mi földi a földi történelmünkbe, mikor Jézusban testet öltött, és Ő maga szerzett, adott nekünk olyan nevet, melyben a mi halhatatlanságunk van. Keresztyén. Ez a te új neved, ha Jézusban vagy. Te nem lehetsz a Krisztus, de lehetsz Krisztusban, és lehetsz krisztusi! Azaz keresztyén. S ha tetszik neked ez az új név, mely kijelöli helyedet és feladatodat a világban, és meg tudsz ezzel elégedni, sőt hálásan tudod magadat e névhez méltóan viselni, ebben a névben megtalálod azt, amire ösztönösen, szíved mélyéből vágysz, a boldog örökéletet. Ámen.

1. Mit akartak szerezni magunknak az emberek a torony építésével?
 2. Mivel fejezi ki a történet, hogy mennyire kicsi az, amit az ember létrehoz az Istenhez képest? (5. v.)
 3. Hol beszél direkt módon a Biblia arról, hogy hibát vét az ember, ha kihagyja Istent a terveiből? (Jak; 4:13-15.)
- a) Mi érdekel téged jobban: az, ami nagyon-nagyon régen történt vagy a saját életed?
 - b) Jelent-e nehézséget számodra megérteni azt, hogy Istennek nem az a célja a Bibliával, hogy régi eseményekről részletező pontosságokkal informáljon, hanem hogy létkérdéseidre adjon választ, és megismertesse veled Önmagát, önmagad és a boldogság útját?
 - c) Látod-e a környezetekben, hogy valóban kísértés az embereknek, hogy egy-egy Isten-élmény, akár fogadalomtétel után is elfeledkezzenek Istenről? Esetleg veled is előfordult már ilyesmi? Mit tehetsz azért, hogy te ne hagyd ki Istent terveidből, ha már megtapasztaltad jóságát, szabadítását?
 - d) Tapasztaltad-e, hogy Isten olyankor is figyel rád, amikor te elfeledkezel róla? Volt olyan az életedben, hogy ő megállított egy olyan úton, melyen elkezdte járni, de rossz irányba vezetett?
 - e) Mekkora kísértés számodra, hogy nagyobb területen szeretnél hatalmat gyakorolni, mint amekkora neked adatott? (Pl. átvenni a főnököd hatáskörét, vagy a felnőtt gyerekek életének irányítását, stb.)

- f) Van-e az életednek olyan területe, melyen eluralkodott a bábeli zűrzavar, s olyan emberekkel sem érted meg magad, akikkel korábban „egy nyelvet beszéltek”, és jól megértettétek egymást?